

Δραστηριότητα 2.1.11: Η «Φυλακή» του Φύλου μας

Προσαρμογή από:

- ♦ Family Violence Prevention Fund: "The Gender Box / Act Like a Man", by Paul Kivel. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου 2010 από: <http://toolkit.endabuse.org/Resources/ActLikeAMan.html>
- ♦ The White Ribbon Campaign. Activity "Boys Will Be Boys?". The White Ribbon Campaign: Canada. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: www.whiteribbon.ca/
- ♦ The Western Massachusetts Gender Equity Center. Gender Equity: Lesson Plans and Teacher Guide and Media Literacy and Gender Equity Curriculum. Activity: "Act Like a Man/Act Like a Lady". Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: www.genderequity.org/book/contents.html

Διάρκεια: 30'

Σύντομη Εισαγωγή

Η δραστηριότητα αυτή προσφέρει έναν τρόπο διερεύνησης των ρόλων και των συμπεριφορών που αναμένονται από μια γυναίκα/ένα κορίτσι και από έναν άνδρα/ένα αγόρι με βάση το φύλο και διερεύνησης του τι συμβαίνει εάν μια γυναίκα/ένα κορίτσι ή ένας άνδρας/ένα αγόρι κάνει ένα βήμα έξω από τη «φυλακή» του φύλου του/της και δεν κάνει αυτό που αναμένεται με βάση το φύλο του/της. Από που προέρχονται αυτές οι προσδοκίες και τι συμβαίνει σε όποιον/-α δεν ανταποκρίνεται σε αυτές τις προσδοκίες;

Μαθησιακοί Στόχοι

- ♦ Κατανόηση της έννοιας των στερεοτύπων των φύλων
- ♦ Συνειδητοποίηση ότι οι κοινωνικοί ρόλοι δεν αποτελούν μια δεδομένη πραγματικότητα αλλά είναι κοινωνικά κατασκευασμένοι
- ♦ Συζήτηση για τους κοινωνικούς ρόλους: πώς μαθαίνονται και πώς ενισχύονται, τι κόστος συνεπάγεται για τα αγόρια και τα κορίτσια όταν προσπαθούν να συμμορφώνονται σύμφωνα με το κοινωνικά κατασκευασμένο φύλο τους;

Υλικό & Προετοιμασία

- ♦ 2 μεγάλα φύλλα χαρτιού
- ♦ Κολλητική ταινία
- ♦ Μαρκαδόροι (διαφορετικών χρωμάτων)

Προτεινόμενη βήμα-προς-βήμα διαδικασία

- 1** Ζωγραφίστε (ή ζητήστε από τους/τις μαθητές/-τριες να ζωγραφίσουν) στο ένα χαρτί ένα αγόρι και στο άλλο χαρτί ένα κορίτσι.
- 2** Ζητήστε από τα παιδιά να δώσουν ένα όνομα στο αγόρι και στο κορίτσι: **Πως θέλετε να λένε το αγόρι; Το κορίτσι τι όνομα θέλετε να έχει;**
- 3** Πάνω από το αγόρι γράψτε τη φράση: "Φέρσου σαν Άντρας" και στο κορίτσι: "Φέρσου σαν Κυρία".
- 4** Εστιάστε στο αγόρι και ρωτήστε τα παιδιά: **τι σημαίνει η φράση «φέρσου σαν άνδρας»; - Πώς περιμένουμε να συμπεριφερθεί ένα αγόρι όταν του λέμε «φέρσου σαν άνδρας»; - τι του λέμε για να γίνει «σωστός» άνδρας; - τι πρέπει ή δεν πρέπει να κάνει;**
- 5** Καταγράψτε τις απαντήσεις των μαθητών/-τριών επάνω στο χαρτί.
- 6** Εστιάστε στο κορίτσι και ρωτήστε τα παιδιά: **τι σημαίνει η φράση «φέρσου σαν κυρία»; - πώς περιμένουμε να συμπεριφερθεί ένα κορίτσι όταν της λέμε «φέρσου σαν κυρία»; - τι της λέμε για να είναι «κυρία»; - τι πρέπει ή δεν πρέπει να κάνει;**
- 7** Καταγράψτε τις απαντήσεις των μαθητών/-τριών επάνω στο χαρτί.
- 8** Μόλις ολοκληρωθεί κάθε λίστα, ζωγραφίστε ένα κουτί γύρω από τα μηνύματα των παιδιών, που θα αναπαριστά **τη «φυλακή» του φύλου.**

Δραστηριότητα 2.1.11

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1 Ερώτηση: Τι είναι όλα αυτά που ακούσαμε;

Απάντηση: Οι διαφορετικοί ρόλοι των δύο φύλων.

2 Από που μαθαίνουμε αυτούς τους ρόλους των δύο φύλων; Πότε ξεκινάμε να τους μαθαίνουμε; Ποιος μας τους μαθαίνει; Εκτός από την οικογένεια, πού αλλού συναντάμε τέτοια μηνύματα στην κοινωνία;

Απάντηση:

- ◆ Γονείς, αδέρφια, φίλους/-ες
- ◆ Καθηγητές/-τριες, σχολικά βιβλία
- ◆ Ταινίες, διαφημίσεις, video games
- ◆ Μουσική
- ◆ Περιοδικά, βιβλία
- ◆ Αθλήματα
- ◆ Εκκλησία, κ.ά.

Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα από διαφημίσεις, ταινίες, σχολικά βιβλία, περιοδικά, video games, κ.ά.;

3 Συζητήστε με τους/τις μαθητές/-τριες τις διαφορές/αντιθέσεις που παρατηρούνται στα μηνύματα/τους κοινωνικούς ρόλους που απέδωσαν στο αγόρι και στο κορίτσι (π.χ. τα κορίτσια οφείλουν να είναι «φρόνιμα», «υπάκουα», «να φροντίζουν» και «να προσφέρουν» στους άλλους ενώ τα αγόρια να είναι «ζόρικα», να «μην κλαίνε», να «μην εκδηλώνουν τα συναισθήματά τους» και να έχουν έντονη σεξουαλική ζωή).

4 Ισχύουν στην πραγματικότητα αυτά; Δηλαδή, εάν ένας άντρας σφουγγαρίζει ή πλένει πιάτα, εάν εκφράζει τα συναισθήματά του, σημαίνει ότι δεν είναι αληθινός άντρας;

Αν δεν προκύψει μόνο του από τη συζήτηση εξηγήστε ότι όλα αυτά είναι στερεότυπα, δηλαδή, οι τρόποι με τους οποίους **η κοινωνία μας προσδοκά να συμπεριφερθεί** ένα αγόρι και ένα κορίτσι. **Αυτά τα στερεότυπα είναι η «φυλακή» του φύλου μας.**

5 Όταν αποδεχόμαστε αυτούς του στερεότυπους ρόλους των δύο φύλων:

- ◆ τι προσδοκίες αναπτύσσουν οι άνδρες/ τα αγόρια για τις γυναίκες/ τα κορίτσια;
- ◆ τι προσδοκίες αναπτύσσουν οι γυναίκες/ τα κορίτσια για τους άνδρες/ τα αγόρια;

6 Τι είναι αυτό που μας αναγκάζει να περιοριζόμαστε μέσα σε αυτή τη φυλακή του φύλου μας, δηλαδή να συμμορφωνόμαστε στο στερεότυπο του φύλου μας; Καταγράψτε τις απαντήσεις τους έξω από τα κουτιά με βελάκια στραμμένα προς τα κουτιά.

Πιθανές απαντήσεις:

- ◆ Μικρή ηλικία μάθησης
- ◆ Φόβος απόρριψης και περιθωριοποίησης από τους άλλους
- ◆ ...

Δραστηριότητα 2.1.11

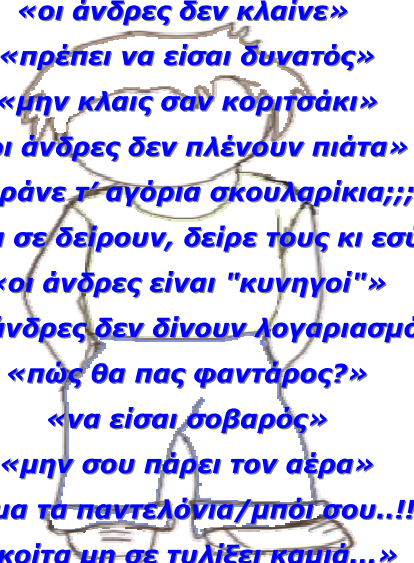
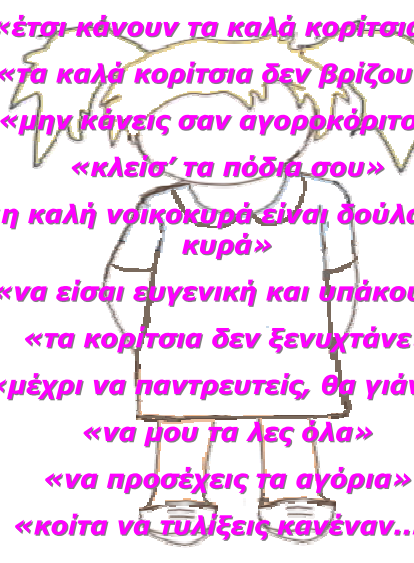
ΣΥΖΗΤΗΣΗ (συνέχεια)

- 7** Τι κόστος υπάρχει για ένα άτομο, αγόρι ή κορίτσι, να ζει μέσα στη «φυλακή» του/της; (π.χ. μπορεί ένα κορίτσι να γίνει μηχανολόγος; Μπορεί ένα αγόρι να γίνει babysitter;)
- 8** Υπάρχει κόστος αν βγει κανείς έξω από τη «φυλακή» του φύλου του;
- 9** Τι συμβαίνει στα άτομα που δεν συμμορφώνονται με τα μηνύματα αυτά;
- ◆ Τι συμβαίνει εάν ένα αγόρι βγει έξω από τη «φυλακή» του φύλου του και αρχίσει να συμπεριφέρεται με τρόπο που δεν ταιριάζει με το κουτί του φύλου του; Πώς του συμπεριφέρεται η οικογένειά του, οι συνομήλικοί του και η κοινότητα;
 - ◆ Τι συμβαίνει σε ένα κορίτσι;
- 10** Γνωρίζετε ένα **κορίτσι ή μια γυναίκα** που να συμπεριφέρεται διαφορετικά απ' αυτό που ορίζει η «φυλακή» του φύλου της/ που να μη συμμορφώνεται στα μηνύματα αυτά;
- Γνωρίζετε **ένα αγόρι ή έναν άνδρα** που να συμπεριφέρεται διαφορετικά απ' αυτό που ορίζει η «φυλακή» του φύλου του/ που να μη συμμορφώνεται στα μηνύματα αυτά;
- Εάν ναι, πώς το έκαναν; Πώς αντέδρασαν οι άλλοι απέναντί τους;
- Αναφέρετε άνδρες/ γυναίκες που θαυμάζετε: ταιριάζουν τα άτομα αυτά με τη φυλακή του φύλου τους.
- Πώς μπορούν αυτές οι προσδοκίες να επηρεάσουν τους στόχους και τα όνειρά μας για το μέλλον; Τι μπορείτε να κάνετε για να διαχειριστείτε αυτές τις προσδοκίες και ταυτόχρονα να πετύχετε τους στόχους σας;
- 11** Τι κάνουμε όταν μας πειράζουν επειδή δεν ταιριάζουμε μ' αυτούς τους ρόλους, δηλαδή επειδή βγήκαμε από τη φυλακή;
- ◆ Έχετε ποτέ πειράξει κάποιον ή κάποια που συμπεριφέρθηκε διαφορετικά απ' ότι αναμενόταν;
 - ◆ Σας έχουν ποτέ πειράξει εσάς επειδή συμπεριφερθήκατε με τρόπο διαφορετικό απ' αυτόν που αναμενόταν;

Δραστηριότητα 2.1.11

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

Πριν την έναρξη της συζήτησης με τους/τις μαθητές/-τριες η δραστηριότητά σας θα έχει την εξής μορφή (παράδειγμα πιθανών απαντήσεων από μαθητές/-τριες):

<p>"Φέρσου σαν άντρας"</p> <p>«οι άνδρες δεν κλαίνε» «πρέπει να είσαι δυνατός» «μην κλαις σαν κοριτσάκι» «οι άνδρες δεν πλένουν πιάτα» «φοράνε τ' αγόρια σκουλαρίκια;;;» «άμα σε δείρουν, δείρε τους κι εσύ» «οι άνδρες είναι "κυνηγοί"» «οι άνδρες δεν δίνουν λογαριασμό» «πώς θα πας φαντάρος?» «να είσαι σοβαρός» «μην σου πάρει τον αέρα» «κρίμα τα παντελόνια/μπόι σου...!!!» «κοίτα μη σε τυλίξει καρδιά...»</p> 	<p>"Φέρσου σαν κυρία"</p> <p>«έτσι κάνουν τα καλά κορίτσια;;» «τα καλά κορίτσια δεν βρίζουν!» «μην κάνεις σαν αγορκόριτσο» «κλείσ' τα πόδια σου» «η καλή νοικοκυρά είναι δούλα και κυρά» «να είσαι ευγενική και υπάκουη» «τα κορίτσια δεν ξενυχτάνε» «μέχρι να παντρευτείς, θα γιάνει» «να μου τα λες όλα» «να προσέχεις τα αγόρια» «κοίτα να τυλίξεις κανέναν...»</p>
--	---

Όλα τα παραπάνω δείχνουν τους προσδοκώμενους τρόπους συμπεριφοράς με βάση το τι θεωρείται σε κάθε κοινωνία αρρενωπότητα και τι θηλυκότητα.

Χρήσιμες πληροφορίες για τον/την εκπαιδευτικό

Στην αρχή αυτής της δραστηριότητας, προτείνεται να ζητήσετε από τους/τις μαθητές/-τριες (1-2 άτομα) να ζωγραφίσουν ένα αγόρια και ένα κορίτσι αντί να τα ζωγραφίσετε εσείς. Συνήθως, τα παιδιά είναι πιο δημιουργικά από τους ενήλικες, έχουν ωραίες ιδέες και τους αρέσει η ζωγραφική!